

“DÜNYADAN KOPMUŞUM AMA KENDİ ORTAMIMIZI KURMUŞUM GİBİ”:
YETİŞKİNLER İÇİN TASARLANMIŞ BİR DÜNYADA GENÇ OLMAK

Müge Ayan

Nisan 2023

Consulate General of Sweden
İstanbul

İstanbul Bilgi Üniversitesi
ocuk
alışmaları

“Dünyadan kopmuşum ama kendi ortamımızı kurmuşum gibi”:

Yetişkinler için tasarlanmış bir dünyada genç olmak

“Türkiye’de 6 milyon 543 bin 599 liseli genç var.”¹ cümlesiyle başlamasın istiyoruz bu rapor. “Her sayının arkasında bir gencin hikâyesi var.” cümlesiyle başlasın. Aralarında bazı ortaklıklar, bazı kesişim alanları bulunan, her biri birbirinden farklı hikâyelerden söz ediyoruz. Etnografik çalışmamız, her bir hikâyenin bir mücadele alanı olduğunu gösteriyor. Kendileri adına, yetişkinler tarafından yazılan hikâyeyi yaşaması beklenen gençler, kendi hikâyelerini yazabilmenin mücadelesini veriyor. Bu mücadele, türlü çatışma ve gerilimler yaratıyor. Bu çatışma ve gerilimler ender olarak gençlerin daha özgür bir şekilde var olabileceği yaşam alanları yaratabildiği gibi, sıklıkla baskı altında hissetmelerine neden oluyor. Bu baskı gençler tarafından nasıl deneyimleniyor? Ne tür bir bağlamda, hangi yaklaşım ve mekanizmalarla hayata geçiyor? Bu ve bunun gibi soruları sormayı önemsiyoruz, çünkü çoğu durumda tali gibi gösterilen, önemsizleştirilen katılım hakkının temel bir hak olduğunun altını çizmek istiyoruz. Buradan hareketle bu raporun, genç katılımını mümkün kılan ve tıkayan etkenleri, somut örnekler üzerinden, birlikte düşünme zemini açmasını umuyoruz. Raporu kullanacağımız somut örnekler İsveç İstanbul Başkonsolosluğu’nun desteğiyle İstanbul Bilgi Üniversitesi Çocuk Çalışmaları Birimi (ÇOÇA) ve Sulukule Gönüllüleri Derneği (SGD) ortaklığında 1 Ağustos 2022 - 31 Ocak 2023 tarihleri arasında yürütülmüş olan Genç Sesler Projesi süresince yapılan etnografik araştırmanın bulgularını içeriyor. Etnografinin kapsamı aşağıda akışını aktaracağımız proje süreci boyunca yürütülen katılımcı gözlem ve enformel / formel etnografik mülakatlardan oluşuyor.

Raporun ilerleyen bölümünde öncelikle projenin akışını olabildiğince betimleyici bir biçimde, fazla ayrıntıya girmeden, aktarmaya çalışacağız. Burada amacımız, proje akışının okurun

¹ Milli Eğitim İstatistikleri 2021-2022. <https://www.meb.gov.tr/2021-2022-orgun-egitim-istatistikleri-aciklandi/haber/27552/tr>

gözünde canlanmasını sağlayabilmek. Bunu izleyen bölümde, proje içerik ve kurgusuna dair bazı saptamalarda bulunacağız. Hangi faaliyetlerin ve yaklaşımların ne ölçüde işlediğine bakacağız. Bir yandan da genç katılımını mümkün kılan ve tıkayan etkenlere odaklanacağız. Elbette katılıma dair bütün etkenleri ele almak gibi bir iddiamız yok. Daha ziyade, somut örnekler eşliğinde, katılıma dair bazı çıkarımlarda bulunmayı ve/veya sorular sormayı amaçlıyoruz. Son olarak, elde ettiğimiz bulgulardan yola çıkarak sivil alanda/akademide genç katılımına yönelik ne tür çalışmalar yapılabileceğine ilişkin bazı önerilerde bulunmayı ve bazı tartışmalar açmayı hedefliyoruz.

Proje akışı

Proje kapsamında 6 gencin bir araya gelerek oluşturduğu çekirdek ekip ile, Sulukule Gönüllüleri Derneği'nde, ÇOÇA uzmanlarının koordinasyon ve kolaylaştırıcılığında, 11 hafta boyunca en az 2'şer saat süren buluşmalar gerçekleştirildi. Bu buluşmaların ve genel olarak projenin temel hedefi gençlerin başlattığı ve yürüttüğü katılımcı süreçler kurgulayabilmektir. Bu süreçte ÇOÇA ekibinden 2 çocuk hakları uzmanı kolaylaştırıcı rolü üstlendi. 11 haftalık bu süreçte gençlerin kendileri için önemli gördüğü başlıca meseleler tartışıldı; çocuk hakları üzerine konuşuldu; gençlerin kendilerini ifade etmesine alan açan etkinlikler yapıldı; güven ortamı sağlayan, etkileşim yaratan oyunlar oynandı; daha geniş bir genç topluluğuyla gerçekleştirilecek forumun A'dan Z'ye hazırlığı yapıldı. Her aşamada süreç değerlendirildi. Forumun ana başlığının "Çocuklar ve Gençler için Daha Özgür ve Güvenli Yaşam! Ama Nasıl?" olmasında karar kılındı; bu sorunun "okulda"; "ailede" ve "dijital dünyada" olmak üzere 3 alt başlıkta ele alınmasına karar verildi. Foruma kadarki buluşmaların her biri çekirdek ekipten bir genç ile ÇOÇA kolaylaştırıcıları tarafından birlikte hazırlandı ve birlikte yürütüldü.

19 Kasım 2022 tarihinde düzenlenen, 6 saat süren forumun sabahında farklı kurumlarla yapılan işbirliği sonucu ulaşılan 22 gönüllü genç ile bir araya gelindi. 3 farklı grup oluşturularak çekirdek ekipteki gençlerin ve ÇOÇA ve SGD uzmanlarının kolaylaştırıcılığında her grup 3 alt başlığın her birini birer oturumda tartıştı; yetişkinlere iletmek istedikleri mesajları oluşturdu (Bkz. Ek 1). Forumun öğleden sonraki bölümündeyse gençler bu tartışmalardan çıkan talepleri yetişkinlere sundu.

3 – 4 Aralık 2022 tarihinde forumun katılımcı kitlesi olan gençler ile 2 günlük bir üretim kampı gerçekleştirildi. Üretim kampında gençler kendi seçtikleri alt başlıklarda sorunun (“okulda”; “ailede” ve “dijital dünyada”) gruplara ayrıldılar ve IBU İletişim Fakültesi’nde okuyan gençler, bir sosyal medya-iletişim uzmanı ve ÇOÇA uzmanlarıyla birlikte sosyal medya içerikleri ürettiler.

Son olarak, gençlerin ve gençlerle çalışan uzmanların bir araya geldiği bir deneyim paylaşımı toplantısı yapıldı. Bu toplantıda katılımcılara proje süreci aktarıldıktan sonra iki temel başlık altında tartışmalar yürütüldü: (1) Gençlere ulaşmak; (2) Gençlerle birlikte çalışmak ve sürdürülebilirlik.

Yukarıda proje kurgu ve akışını betimleyici bir şekilde özetlemeye çalıştık. Raporun geri kalan kısmında projenin ne ölçüde işlediğine bakacağız. Bunu yaparken etnografik örnekler ışığında katılımı mümkün kılan ve tıkayan etkenlerden bazılarına yer vereceğiz. Yukarıda olduğu gibi bu bölümde de projenin kronolojik akışı içinde ilerleyeceğiz. Analizimizi projenin bir başka anında deneyimlenen bir etnografik örnek ile desteklemek için yer yer kronolojide ileri-geri sıçramalar yapacağız.

Eylem araştırmasını andıran esnek proje kurgusu

Bu projenin fikri, ÇOÇA ile SGD'nin sahadan edindikleri deneyimleri ortaklaştırmasıyla doğuyor. SGD'nin "Genç Bostan" gibi geçmiş projelerinde gençlerin yürütücü olduğu çalışmaların onlara iyi hissettirdiğini deneyimlemesi, SGD'deki gençlerin sorunlarını duyurmak istediklerini iletmesi, ÇOÇA'nın Genç Sesler Projesi'nin katılıma odaklanması ve birlikte çalışılması planlanan yaş grubunun da örtüşmesi üzerine proje hayata geçiyor. Bu projenin 2014'ten bu yana yürütülmekte olan Genç Sesler Projesi'nin bir parçası olduğunu da eklemek gerekir. Projenin, gençlerin ihtiyacını gözetken, geribildirim ve değerlendirmelerden yola çıkarak içeriği değiştiren, dönüştüren, esnek bir kurguya sahip olması çalışmaları etkili kılıyor. Nitekim projenin son etkinliği olan deneyim paylaşımında, gençlerle yapılan çalışmaların proje odaklı kurgulanmasının yarattığı sıkıntılara değiniliyor: “Proje bazlı düşünürsek, ulaşmamız gereken sayılar var. Önce bu algıdan çıkmamız gerekiyor. Yoksa çocuğun güvende ve iyi olma halini sağlamak yeterince mümkün olmuyor.” diyen bir uzman en büyük zorluğun “bizim ‘projeci’ ve ‘yetişkin’ bakış açımız” olduğunu ifade ediyor.

Aşağıdaki anlatı, proje odaklı yaklaşımın yarattığı sorunu güzel örnekliyor:

“İklim krizinin çocuk hakları üzerindeki etkisini izlemek için yürüttüğümüz bir projede verilecek kapasite güçlendirme eğitimleri belli. Bir paket var, ama süreç içinde çalışırken bazı ihtiyaçlar da ortaya çıkıyor. Çatışma çözümü, barış dili gibi. Yetişkin kolaylaştırıcıların bu ihtiyaçları görüp ek paketler sunabilmesi gerekli.”

Bu açıdan yaklaşıldığında bu projenin uzun yıllar devam eden bir çalışmanın parçası olarak kurgulanması önemli görünüyor.

Konuyla ilintili bir başka örnek de gençlere ulaşmanın zorluğuyla ilgili. Sahada çalışan kurumların ortaklaştığı bu zorluğun, bu proje özelinde bir kere daha deneyimlenmesini takiben deneyim paylaşımı toplantısında uzmanlarla tartışmaya açılan sorulardan biri “Gençlere nasıl ulaşabiliriz?” oluyor. Bu da, projenin bir başı-ortası-sonu olan bir çalışmadansa sürekli olarak sorgulayan, değerlendiren, revize eden, adeta eylem araştırmasını andıracak şekilde döngüsel bir yaklaşımla kurgulandığını gösteriyor. Proje odaklı yaklaşıma mesafeli duran bu kurgu, yapılan çalışmayı daha etkili ve samimi kılıyor. Bu samimiyet gençlere de yansıyor olmalı ki yapılan çalışmalarla ilgili değerlendirmeler sırasında gençlerden en çok duyduğumuz sözcük ‘samimiyet’ oluyor. Nitekim çekirdek ekipte bulunan, aynı okula giden iki gencin, buluşmalar sırasındaki tartışmaları okul ortamlarına taşıyarak okuldaki sohbetlerinde projeye ilgili konuşmaları ya da projenin son buluşmasında gençlerin projenin bitmesini hiç istemediklerini söylemeleri de bu ‘samimiyet’in gençlerin gündelik hayatlarına nasıl etki ettiğini ortaya koyuyor. Gençleri odağa alan, onların ihtiyaçlarını gözetken bu yaklaşım genç katılımı ile ilgili çalışmaların olmazsa olmaz’ları arasında öne çıkıyor.

Çekirdek ekip buluşmalarının hazırlık süreci

ÇOÇA uzmanları ile çekirdek ekipten bir gencin bir araya gelerek bir sonraki haftanın hazırlığını yapmasının bütün gençlerde benzer bir etki yarattığı görülüyor. Gençlerin bu üçlü hazırlık sürecinin “sohbet eder gibi” geçtiğini söylemesi, kendilerini rahat hissettikleri, güvenli bir ortamda, eşit ilişkinin kurulduğuna işaret ediyor. Bunu gençlere söyleten nedenlerden birinin de görüşlerinin dikkate alınması olduğu anlaşılıyor. Bir gencin “Biz hep

muhabbet ettik ve muhabbet ederken de bir şeyler öğrendik.” ifadesi kurulan eşit ilişkinin öğrenme kanallarını açtığını da gösteriyor. Bir başka gencin, “Biz cidden beraber çalıştık. Böyle koca bir öğretmen gibi değillerdi. Ama aynı zamanda bilgililerdi ve benim olmadığım kısımda onlar vardı. Bu içimi rahatlattı.” ifadesindeki “koca bir öğretmen”, gençlerin okul ortamından alışkın oldukları hiyerarşik anlayışa işaret ediyor. Hiyerarşiden azade bir ortamda “bilgili” yetişkinlerle işbölümü içinde çalışabilmenin bu genç için rahatlatıcı olduğu anlaşıyor. “İlk başta çok stres yapmıştım. N’apıcam? Nasıl yardım edicem? Çünkü onlar daha çok bilgiliydi. Ben hiçbir şey bilmiyorum. O konuda biraz stres olmuştum. Ama aslında eğlenceli geçmişti. Neler yapacağımızla ilgili sohbet etmiştik.” diyen bir diğer gencin ifadesi yetişkinlerle ilişkilmenin kendisinde stres yarattığı imasını taşıyor. Genç katılımı ile ilgili bir çalışmada bu gencin kendini “hiçbir şey bilmeyen” olarak konumlandırması oldukça düşündürücü. Ayrıca, yetişkinin anlayışın gölgesinde eylemek zorunda bırakılan gençlerin özgüvenlerinin sarsıldığının da bir örneği. Nihayetinde bu gencin, stresin yersiz olduğunu fark ettiği ve “aslında eğlenceli” bir süreç yaşadığı anlaşıyor.

Gençler hazırlık kısmını izleyen hafta yapılan etkinlikte rol almakla ilgili zorlandığını ifade ediyor. “Benim için kurgularken çok eğlenceliydi. Sohbet ede ede planladık o haftayı. Anlatma kısımlarında biraz sıkıntılar yaşadım. Aralarda takılıp kaldığım yerde de zaten destek aldım.” veya “Konuştuğumuz şeyi aynı şekilde gruba aktarmak zor geldi ama yapabildik.” ifadelerinde de örneklediği gibi gençlerin bu zorlanma anını aşabildikleri anlaşıyor. Üstesinden geldikleri bir zorlanma süreci deneyimlemiş olmalarının onların dayanıklılıklarını artırdığı ileri sürülebilir.

Çekirdek ekip buluşmaları

Çekirdek ekipteki gençlerle birlikte 11 hafta boyunca bir araya gelinen süreç, çeşitli açılardan genç katılımını örnekliyor. Katılımın ‘nasıl’ına ilişkin bazı ipuçları vermenin yanı sıra sahici bir katılımın sağlanmasının gençlerde yarattığı etkiyi ortaya koyabilmek amacıyla bu süreci etnografik örneklerden faydalanarak biraz açmak istiyoruz. Ayrıca yeri geldikçe katılımın önünü tıkayan bazı etkenlere de yer vereceğiz.

“Önce şunu yapacağız, sonra –sizden şöyle bir şey gelmişti- dolayısıyla buraya böyle bir bölüm koyalım dedik” (Örneğin “Kolaylaştırıcılıkla ilgili ‘Nasıl yapacağız? Ya kimse konuşmazsa?’ gibi endişeler edenler olmuştı, kolaylaştırıcılık hakkında konuşacağız, sizi tedirgin eden başka şeyler varsa onları da konuşabiliriz.”) örneğinde olduğu gibi, her bir oturumun başında o oturumda ne yapılacağının tane tane anlatılmasının, gençlerin ifadesiyle “çok rahatlatıcı olduğu” anlaşıyor. Bu akışın onlar için uygun olup olmadığı, ek olarak bir konu konuşmak isteyen olup olmadığı da her oturumda mutlaka gençlere soruluyor. Bu aşamada genellikle gençlerin suskun kaldıkları ve herhangi bir konu gündeme getirmedikleri gözlemleniyor. Elbette bu herhangi bir eklemeleri olmadığından kaynaklanıyor olabilir. Alternatif olarak, katılım anlayışının toplumsal pratiklerde yer bulmamasından, dolayısıyla gençlerin bu anlayışı içselleştirmek için henüz yeterince fırsatları olmamasından kaynaklandığı da düşünülebilir.

Gençler için ‘katılım’ anlayışının bir miktar soyut kaldığı söylenebilir. Bu soyut kalma hali, daha ilk baştan, gençlere projeye dâhil olmak isteyip istemediklerini sorma sürecinden itibaren kendini gösteriyor. Bazı gençlerin, bu çalışmanın kendilerine nasıl bir katkıda bulunabileceğini anlamakta güçlük çektiği gözlemleniyor. Yetişkinler tarafından, yetişkinler için tasarlanmış bir dünyada, işbirliği değil de rekabetin bir norm olarak kabul edildiği bir toplumsal düzende varoluş mücadelesi veren gençler için, örneğin bir Matematik kursunun kendilerine katkısı son derece açıkken, kendilerini etkin bir özne olarak konumlandırmalarına alan açacak ve iyi olma hallerini destekleyecek katılımı ilgili bir çalışmanın katkısının aynı derecede açık olmaması son derece anlaşılır olmakla birlikte bir o kadar da üstüne düşünmemiz gereken toplumsal bir mesele.

Oturumların başında olduğu gibi, oturumların sonunda da neyin neden yapıldığı anlatılıyor ve etkinliklerin birlikte anlamlandırılması sağlanıyor. Bu açıklık, gençlerin içerikle ilişkilenmelerini kolaylaştırıyor.

Foruma hazırlık sürecinde gençler forumun her aşamasını birlikte yapılandırıyorlar. Farklı forum türlerinin neler olduğundan, kolaylaştırıcılığın inceliklerine; forum alt başlıklarının neler olacağından, akışa; forum tarihinden, mekânına; verilecek ikramdan, dağıtılacak promosyon malzemelerine kadar, uzun süren, etraflı paylaşımlar yapılıyor, ortak kararlar alınıyor. Bu noktada, buluşmalarda katılımcı gözlem yapma sorumluluğu üstlenmiş biri olarak, bir itirafta bulunmak istiyorum. Promosyon malzemeleri hakkında hararetili

tartışmalar dönerken kendime “Promosyon malzemeleri için çok fazla zaman kaybedilmiyor mu?” diye sorarken kendimi yakaladığım an benim için dönüştürücü oldu. Çünkü oradaki asıl mesele elbette promosyon malzemelerinin çok ötesinde A’dan Z’ye her konuda birlikte karar almakla ilgiliydi ve benim bunu anlık da olsa ıskalamış olmam kendi yetişkin anlayışından kaynaklanıyordu.

Kullanılan dil ve yaklaşım da katılımın önünü açacak nitelikte: Kolaylaştırıcıların “Fikirlerin büyük çoğunluğu sizden çıktığı için...”; “Biz burada aracıyız.”; “Sizden şunu rica ediyorum.”; “Sizden şu konuda görüş almaya ihtiyacım var.” vb. ifadeleri eşit, samimi bir ilişkiyi, karşılıklı saygı çerçevesinde mümkün kılarak katılımın kapısını aralıyor. Eşit, güvenli, samimi bir ilişkinin kurulması gençlerin kendini rahatlıkla ifade etmesine alan açıyor. Her zaman grubun tamamını katılıma çağıran ve hiyerarşi kurmayıp grubu eşitleyen bir dil kullanılıyor. Aşağıdaki etnografik kesit bunun güzel bir örneği:

ÇOÇA kolaylaştırıcısının sorduğu bir soruya bir genç cevap veriyor ve ardından kolaylaştırıcıya “Bu cevap yeterli oldu mu?” diye soruyor.
Kolaylaştırıcı “Soruyu ben sordum, ama paylaşımı bütün grup ile yapıyoruz.
Bu cevap benim için yeterli, ama grubun içinde açmanı isteyen olursa bunu söyleyebilir.” diyerek grubu katılıma çağırıyor.

Daha önce aktardığımız, ÇOÇA kolaylaştırıcılarıyla ilgili bir gencin “Büyük bir hoca gibi değiller.” yorumu, yukarıda özetlenen dil ve yaklaşımdan kaynaklanıyor. Bir başka gencin “Dünyadan kopmuşum ama kendi ortamımızı kurmuşum gibi hissediyorum. Sınavlar falan hiçbir şey aklıma gelmiyor. Eve dönesim bile yok.” ifadesi gencin kendini ‘güvende’ ve ‘ait’ hissettiğini gösteriyor. Daha önce değindiğimiz ‘yetişkin’ ve ‘rekabetçi’ anlayış, bu gencin “aklına bile gelmeyen sınavlar”, “dönesi bile olmayan ev” ifadelerinde kendini gösteriyor. “Dünyadan kopmuşum ama kendi ortamımızı kurmuşum gibi hissediyorum.” cümlesindeki karşıtlık ifade eden “ama” bağlacı, dünyadan kopmanın onun için olumlu bir göndermesi olduğuna işaret ediyor. Nitekim daha önce de bahsettiğimiz üzere bu dünyanın kural ve işleyişini yetişkinler belirliyor. “Ev” ve “sınavlar” da bu dünyaya ait öğeler. “Kendi ortamımızı kurmuşum gibi” ifadesinde hem aidiyet (“ortamımız”) hem de gencin özne olma haline yaptığı referans (“kendi”/ “kurmuşum”) dikkat çekiyor.

“Bir projenin arkaplanında neler yapılıyor, çok merak ediyordum. Hep katılımcı olmuştum, ama şimdi hazırlayan ve yapan tarafta oldum. Çok şey öğrendim. Yine yapmak istiyorum.” diyen bir başka gencin kendini ‘yetkin’ hissettiği anlaşılıyor.

Son olarak, ‘güvende’, ‘ait’ ve ‘yetkin’ hissetmenin kapsayıcılığı tanımladığının ve ‘katılım’ ile ‘kapsayıcılığın’ birbirinin olmasa olmaz’ı olduğunun da altını çizelim.

Forumda gençlerin üstlendikleri kolaylaştırıcılık rolü

Forumda çekirdek ekipteki gençlerin kolaylaştırıcılık rolü üstlenmesinin farklı gençlerde farklı etkiler yarattığı söylenebilir. Çekirdek ekip çalışmalarında, konu kolaylaştırıcılığın inceliklerine geldiğinde gençlerin strese girmeye başladığı görülüyor. Bu aşamada, zaman yönetiminden çatışma yönetimine, sözü eşit dağıtmaktan etkili soru sormaya ve tarafsız olmaya varıncaya kadar iyi bir kolaylaştırıcıdan beklenebilecek

pek çok konu gündeme geliyor. Gençlerin ilk defa üstlenecekleri bu sorumluluğa dair kendilerini yetersiz hissettikleri gözlemleniyor. Zaman zaman görece rahatladıkları anlar olmakla birlikte hepsi bu sorumluluğu farklı derecelerde de olsa bir stres kaynağı olarak yaşıyor. Forum günü ise bazıları streslerinin üstesinden geliyor, bazılarının stresi daha da artıyor ve bu deneyimden olumsuz etkilenecek çıkıyorlar. Bu aşamada üzerine düşünmemiz gereken bazı konu ve sorular öne çıkıyor:

1. Her ne kadar kolaylaştırıcılıkla ilgili hem sözel bilgilendirme yapılmış hem de çekirdek grup çalışmalarında ÇOÇA uzmanları kendi yaptıkları kolaylaştırıcılıkla bunu örneklemiş olsalar da gençlerin kendilerini yeterince hazır hissetmedikleri görülüyor. Ayrıca gençlerin kolaylaştırıcılık yaparken tarafsız kalmak adına kendi fikirlerini dile getirememelerinin de onları oldukça zorladığı anlaşılıyor. Bundan sonraki benzer çalışmalarda “Acaba gençlerin (bazılarının ya da hepsinin) kolaylaştırıcılık yerine başka roller üstlenmeleri daha mı uygun olur?” sorusu üzerine düşünmeye ve tartışmaya devam etmekte fayda var.
2. Gençler kolaylaştırıcılık yapacaksa bunun daha farklı, belki başka yöntemlerle ve/veya daha uzun süreye yayılan bir hazırlık süreci kurgulanabilir mi?

-
3. Gençlerin sıklıkla akran zorbalığına maruz kaldıkları ve/veya (kendileri maruz kalmasalar bile) en azından buna sıklıkla şahit oldukları anlaşılıyor. Forum öncesi oturumlardan birinde gençlerin “Stres hissediyorum. Oradaki insanlar bize nasıl bir gözle bakacaklar?”; “Tanımıyoruz, etmiyoruz, ne olacağını bilmiyoruz.”; “Benim en çok korktuğum orada bir hata yaptığımızda dalga geçilmesi.”; “Ben forumu hayal ettiğimde herkes susuyor ve biz buza bakıyoruz. Ya da herkes gülüyor. ‘Bunlar ne diyor?’ diye dalga geçiyor.” ifadeleri akran zorbalığına uğrama kaygılarını ortaya koyuyor. Bu kaygının yoğun olarak hissedildiği bir ortamda gençlerin kendilerini güvenli alanda hissetmeleri mümkün olmadığından gerçek anlamda bir katılım göstermeleri de beklenemez. Dolayısıyla akranlarının kendileriyle dalga geçebilme olasılığının yarattığı kaygının katılımın önünde bir engel teşkil ettiğini söylemek gerekir. Proje boyunca yoğun bir şekilde gözlemlenen bu kaygıya yönelik nasıl çalışmalar yapılabilir?

Forum süreci

Forumun, gençlerin yetişkinlere taleplerini ilettikleri ikinci kısmında yetişkin katılımının sayıca az olduğu dikkat çekiyor. Bununla tezat oluşturacak şekilde, yetişkinlerle bir araya gelmeden önceki kısımda gençlerin kendi aralarında yürüttüğü tartışmalar yetişkinlerin yaklaşımından son derece muzdarip olduklarında ortaklaşıyor. Yetişkin katılımı sayıca az olmasına rağmen yetişkinlere taleplerini iletebildikleri bir diyalog alanının açılması gençlere iyi hissettiriyor. Bazı gençler foruma katılan yetişkinlerin sayıca az olmadığını ifade ediyor. Bu da gençlerin yetişkinlerden beklentilerinin düşük olduğuna işaret ediyor olabilir. Forumdan sonra gerçekleştirilen çekirdek ekip buluşmasında bir gencin bu diyalog alanıyla ilgili olarak dile getirdiği “Bazen yetişkinler soru soruyorlar. ‘Böyle böyle mi?’ diyorlar. Ben bunu gördüğümde çok mutlu oldum. Gerçekten bir şey başardığımızı gördüm.” cümlelerinden de anlaşıldığı gibi, yetişkinler tarafından duyulduklarını, muhatap alındıklarını ve fikirlerinin önemsendiğini görmek gençlere iyi hissettiriyor.

Gençlerin forumda ortaya çıkardıkları mesajlara ekte yer veriyoruz. Raporun kolay okunmasını mümkün kılmak amacıyla bu bölümde mesajların tamamına yer vermektense

gençlerin tartışma ve sunumlarının analizinde öne çıkan bazı başlıkları tartışmaya açmak istiyoruz.

Okul gençlerin ihtiyaçlarına ve ilgi alanlarına cevap vermiyor.

Okullar akademik bilginin ötesine geçmiyor, gençlerin sosyoduygusal ihtiyaçlarına cevap vermiyor. Kütüphanenin bulunmaması, okul gezilerinin, atölye ve kulüp çalışmalarının yetersizliği gençlerin işaret ettiği alanlar arasında. Gençlerin gitar çalmak, resim yapmak gibi hobi alanları okulda önemsizleştiriliyor. Farklı ilgi alanlarının zaman kaybı olarak görüldüğü, bunlara yönelik derslerin hep akademik bilgi içeren derslerle ikame edildiği anlaşıyor. Ayrıca, mühendislik, tıp gibi belirli meslek alanlarının önemsenip, bunların dışında kalan mesleki alanların çoğu durumda değersizleştirilmesi gençler tarafından eleştiriliyor.

Okulun “**ciddiyetinin**” de gençleri zorlayan bir alan olarak öne çıktığı anlaşıyor. Eğlenmeye duyulan ihtiyaç gençler tarafından sıklıkla dile getiriliyor. Gençler “**Bizim hayatımız sadece ders değil. Bir hayatımız var ve eğlenmek de istiyoruz.**” diyor.

Gençler karar mekanizmalarında yer almak istiyor.

Gençler kendilerini ilgilendiren konularda alınan kararların dışında tutulduklarını, karar mekanizmalarının içinde yer almak istediklerini ifade ediyor. Okulda da aile içinde de alınan kararların kendilerine danışılmadan alındığı anlaşıyor. Bir yere taşınılacağı zaman gençlere sorulmaması bunun bir örneği olduğu gibi, hiçbir söz haklarının bulunmadığı bir müfredatı tabi tutulmaları bunun bir diğer örneği. Forum sonrası yetişkinlere yapılan sunum sırasında bir yetişkinden gelen “**Okul müfredatına müdahale edebilseniz neyi ekler veya çıkarırdınız?**” sorusuna cevaben bir gencin “**Müfredatta gördüklerimize biz karar vermeliyiz.**” demesi bu konuyu güzel özetliyor. Gençler, yetişkinlerin belirlediği bir müfredatın içinde bir değişiklik yapmayı değil, kendi görecekları müfredatın içeriğini tamamen kendileri belirleyebilmeyi istiyor. Karar mekanizmalarına dâhil olmaktan kasıtları müfredatın belirlenmesi ile sınırlı değil: “**Okul sadece öğretmenlerden, müdürden, okul binasından oluşmuyor aslında.**” diyen gençler “**Biz öğrenciler olarak, bireyler olarak okulu oluşturuyoruz. Bu sebeple okulda olan şeylere biz karar vermeliyiz. Başkaları bizim adımıza karar vermemeli. Biz tamamen bu**

sürecin içinde olmalıyız. Katılımcı olmalıyız.” şeklinde kendilerini ifade ederken okuldaki tüm süreçlerin öğrenci katılımı ile yürütülmesi konusundaki taleplerini açıklıkla ortaya koyuyor.

Gençler okuldaki hiyerarşik anlayış altında eziliyor.

Gençler kendilerine dayatılan “kalıpların” altında eziliyor. Kendi düşünce ve görüşlerini ifade edecek alan bulamadıklarından, ifade ettiklerinde ise yaygın olarak “Sen kimsin de bize bir şey öğretiyorsun? Biz ne yapılacağını biliriz.”; “Ben bunu düşünemiyorum muyum? Sizin adınıza karar alamıyorum muyum?”; “Gelip bana fikrini söylüyorsun, bana saygısızlık ediyorsun.” gibi karşılıklar aldıklarından söz ediyorlar. Bazı durumlarda gençlerin sorunlarını ve çözüm önerilerini dile getirdikleri müdür yardımcılarının bulunduğu, ancak onların da sorumluluk almaktan kaçındığı ve gençleri müdüre yönlendirdiği anlaşıyor. Fakat müdürler fazlasıyla mesafeli ve “sinirli” olduğundan gençler müdürlerle doğrudan iletişime geçmeye çekiniyor. Bu bağlamda gençlerin müdürlere iletmek istediği mesaj okuldaki hiyerarşiyi açıkça ortaya koyuyor: “Odandan çık artık ve aramıza gel. Bir şeyleri beraber yapalım. Beraber karar verelim. Bu kadar sinirli olma. Biz de bir şeyler biliyoruz. Biz de yapabiliriz.”

Gençlerin baş etmek zorunda bırakıldıkları hiyerarşik anlayış okulla sınırlı değil, aile ortamlarında da hiyerarşiyi maruz kalıyorlar. Onlara göre “Yetişkinler yetişkinleri ciddiye alıyor. Bizi ciddiye almıyorlar.” Örneğin, çok çalıştıkları bir sınavda her şey ters gidip de kötü not aldıklarında ailelerini gerçekten çalıştıklarına inandıramayabiliyorlar. Bunun sonucunda ailelerinin kendilerine güvenmediğini düşünüyorlar ve bu onları üzüyor.

Gençler kendini baskı altında hissediyor.

Yukarıda aktarılanlar gençlerin kendilerini baskı altında ve yorgun hissetmesine neden oluyor. Gençlerin yetişkinlerle deneyimine ilişkin onlardan en çok duyduğumuz sözcüğün “baskı” olması dikkat çekiyor. Maruz kaldıkları baskı alanları arasında hem ailede hem okulda yoğun olarak hissettikleri yüksek not baskısı bulunuyor. Ayrıca, örneğin Felsefe dersinde, tek doğru cevabın dayatılmasını da bir baskı unsuru olarak deneyimliyorlar. Evde ve okulda sürekli kıyaslamaya maruz kalmak gençleri baskı altında hissettiren bir başka konu olarak karşımıza çıkıyor. Bu, kendi akranlarıyla kıyaslanmak olabildiği gibi yetişkinlerin kendi gençlik

dönemlerindeki deneyimlerini gençlere dayatması da olabiliyor. Akranlar arası kıyaslamaların, raporun önceki bölümlerinde bahsi geçen rekabetçi anlayışı körüklediği düşünülebilir. Öte yandan, yetişkinlerin kendi gençlik dönemlerindeki yaşantıları ile bugünkü gençlerin deneyimlerini karşılaştırmaları büsbütün ayrı bir sorun teşkil ediyor. “Kendi yapamadıkları şeyi bizim yapmamızı istiyorlar.” diyen gençler soruyor: “Neden onların aynısı olmamız bekleniyor ki?” Bu beklentinin haksız bir beklenti olmasının yanı sıra mümkün olmayan bir beklenti olduğunun da altını çizmek gerekiyor. Zira bugünkü gençlerin içinde bulundukları sosyolojik bağlam kendilerinden önce gelen kuşağından farklı. Bu farklılıkların “daha iyi” veya “daha kötü” şeklinde tanımlanmaktansa farklı olma hallerinin tanınması önem taşıyor.

Gençler okulda da ailede içinde de fazlasıyla kısıtlandıkları görüşünde. Dikkati çeken, gençlerin ailelerinden gelen kısıtlamaları anlamlandırma çabası içindeyken okuldaki kısıtlamalarla ilgili böyle bir çabalarının bulunmaması. Ailelerin kendilerini çok fazla kısıtladığını, bu kadar kısıtlamaya gerek olmadığını, bu kısıtlamalar olmadan da kendi yollarını bulabileceklerini ifade eden gençlerden bazıları bunları söylerken bir yandan da ailelerin, çocuklarının “iyiliğini istediği için” böyle yaptığını ekliyor. Öte yandan okuldaki kısıtlamalara ilişkin böyle bir yaklaşımlarının bulunmaması okuldaki niyeti evdeki niyetten daha fazla sorguladıklarını gösteriyor. Bununla birlikte, “iyi”nin ne olduğunu da sorgulamayı ihmal etmiyorlar ve özne olma hallerinin baskılanmasına itirazları var. Bir gencin “O iyi benim ‘iyi’ m olmalı.” ifadesi bunu açıkça ortaya koyuyor.

Gençler okulu bir kapatılma deneyimi olarak yaşıyor.

Bu bölümde son olarak, okul için gençlerin kullandıkları metaforları aktarmayı önemli görüyoruz. “Kafes”; “hapishane”; “tımahane” gençlerin okuldan bahsederken dile getirdikleri metaforlar arasında bulunuyor. Bu da maruz kaldıkları ve baş etmek zorunda bırakıldıkları baskıcı ortamı son derece iyi bir şekilde özetliyor. Gençlerin okulu bir kapatılma deneyimi olarak yaşıyor olmalarından, kendilerini ifade edebildikleri, duyuldukları, karar mekanizmalarının içinde yer aldıkları katılımcı bir okul ortamına doğru alınması gereken yolun oldukça uzun ve zorlu olduğu çıkarımını yapabiliriz.

İçerik üretim kampı

İçerik üretim kampına ilişkin gerek gençlerden gerek ÇOÇA uzmanlarından gelen geribildirimlerden biri, sürenin yetmediği yönünde. Bunun yanı sıra, uzmanların büyük gruba yaptığı sunumlarda gençlerin zaman zaman koptukları, dikkatlerini sürdürmekte zorlandıkları gözlemleniyor. Öte yandan, küçük grup çalışmalarında uzmanlar ile genç katılımcıların etkileşimli ve etkili bir çalışma yürütebildikleri de görülüyor. Buradan hareketle, büyük grup sunumlarının daha kısa tutulması, küçük grup çalışmalarına daha fazla yer verilmesi de gençlerin ve ÇOÇA uzmanlarının ortaklaştığı bir öneri olarak ortaya çıkıyor. Özetle, daha esnek planlanan ve daha uzun zamana yayılan çalışmaların olası kurguları üstüne fikir üretmeye devam etmeye ihtiyacımız var.

İçerik üretim kampına ilişkin yapılabilecek bir diğer değerlendirme de şu şekilde: Sosyal medya içeriği üretmek bu projede gençlerle katılımcı bir şekilde kararlaştırılmamış olan tek öge. İçerik üretim kampında bazı gençlerin sosyal medya içeriği üretmek konusunda motive oldukları görülürken bazılarının bundan yeterince heyecan duymadıkları ve süreçle yeterince ilişkililenmedikleri görülüyor. Daha esnek proje kurguları üstüne düşünürken bu da dikkate alınarak gençlere onları heyecanlandıran alternatif alanların nasıl açılabilceği üstüne de kafa yormakta fayda var.

Buradan nereye?

Genç Sesler Projesi'nin işleyen ve işlemeyen yanlarını ele almak üzere yazdığımız bu raporda genç katılımını mümkün kılan ve tıkayan etkenlere de yer verdik. Raporu sonlandırırken, paylaştığımız bulgulardan yola çıkarak sivil alanda ve/veya akademide genç katılımına yönelik ne tür çalışmalar yapılabileceğine ilişkin bazı önerilerde bulunmayı ve bazı tartışmalar açmayı hedefliyoruz.

Okulu yeniden düşünmek

Gençlerin okulu bir kapatılma deneyimi olarak yaşamaları oldukça sarsıcı ve 15-18 yaş arasındaki gençlerin neredeyse bütün günlerinin geçtiği bir öğrenme ve sosyalleşme ortamı

olan okulun gençler üzerindeki etkisini, anlamını, işlevini yeniden sorgulamamız gerektiğini açıkça ortaya koyuyor. Öte yandan, bu baskı ortamı yetişkinler tarafından son derece olağanlaştırılıyor; alternatif bir okul kurgusu üzerine neredeyse hiç kafa yorulmuyor. Bu rapor, sivil alanda gençlerle çalışan kurumları, okulun gençler üzerinde yarattığı baskı ortamını deşifre etmeye ve alternatif bir okul kurgusunun olanakları üzerine düşünmeye çağırıyor.

Zorbalık konusunda yapılabilecek çalışmalar

Etnografik bulgular, gençlerin akran zorbalığına uğramaya ilişkin yoğun bir kaygı duyduğunu ortaya koyuyor. Bu zorbalık özellikle okul ortamlarında yüz yüze gerçekleşebildiği gibi, dijital ortamda siber zorbalık şeklinde de deneyimlenebiliyor; hatta pek çok gencin sosyal medyada varlık göstermemesine yol açabiliyor. Zorbalığa uğrama kaygısının genç katılımının önünde bir engel teşkil ettiği görülüyor. Her ne kadar literatürde akran zorbalığıyla ilgili çalışmalar bulunsa da bu çalışmaların gençlerin gündelik hayatlarında karşılaştıkları sorunları çözebilme konusunda onları güçlendirmekten uzak olduğu anlaşıyor. Ayrıca, okul ortamının da zorbalıkla mücadele bir yana dursun, zorbalığa alan açtığı gözlemleniyor. Buradan yola çıkarak, gençlerle ve onları çevreleyen yetişkinlerle katılımcı yöntemlerle yapılan araştırmalara ve çalışmalar ihtiyaç olduğu açık. Rapor, sivil alanda gençlerle çalışan kurumları akran zorbalığıyla bütüncül bir şekilde mücadele etmeye çağırıyor.

Yetişkinci anlayışla mücadele

Genç katılımına ilişkin çalışmaların gençlere iyi hissettirdiği, bir nefeslenme alanı yarattığı aşikâr. Ne var ki bu tür çalışmaların gençlerin hayatındaki dönüştürücü etkisinin ne ölçüde sürdürülebilir olduğu tartışılabilir. Zira bu çalışmalar gençlerin gündelik pratiklerinde genç katılımını deneyimlemeleri konusunda yetersiz kalıyor. Bunun temel nedeni, şüphesiz, gençlerin yetişkinci bir anlayışla çevrelenmiş olmaları. Bu bağlamda, genç katılımı konulu çalışmaların gençlerle olduğu kadar, hatta daha fazla, yetişkinlerle yapılması önem taşıyor. Katılımın temel bir hak olduğu konusunda yetişkinler arasındaki farkındalık düzeyi oldukça düşük görünüyor. Bununla birlikte, yetişkinleri çocuklardan ve gençlerden daha üstün gören yetiştiriciliğin bir ayrımcılık ideolojisi olduğu bilgisinin yetişkinlerce bilinmediği anlaşıyor. Bu

ideolojinin altında hangi önyargı ve kalıpyargıların yattığı, yetiştinciliğin hangi mekanizmalarla, ne şekilde hayata geçtiği, bununla nasıl mücadele edilebileceğine ilişkin yetişkinlere yönelik kapsamlı farkındalık çalışmalarının kurgulanması ve uygulanması önemli görünüyor. Öğretmenlerin, müdürlerin ve bakım verenlerin bu çalışmalara nasıl dâhil edilebileceği üzerine düşünmek de ayrıca önem taşıyor. Bu rapor, sivil alanda gençlerle çalışan kurumları yetiştincilikle mücadele stratejileri üzerine birlikte kafa yormaya çağırıyor.

Proje odaklı yerine katılım odaklı çalışmalar

Sonuca ve sayıya odaklanmak yerine sürece ve deneyime odaklanan, esnek bir biçimde yapılandırılmış projelerin katılımının önünü açtığı görülüyor. Proje bitiminde gençlerin ve uzmanların katılımıyla gerçekleştirilen deneyim paylaşımı oturumunda da dile getirildiği gibi sayıya ve sonuca odaklanan “proje” anlayış sivil alanda proje yürütenlerin elini kolunu bağlıyor, doğası gereği esnek bir kurguya ihtiyaç duyan katılım konulu projelerin etkisini düşürüyor. Bu rapor, sivil alanda gençlerle çalışan kurumları ve fon sağlayıcıları katılımı mümkün kılan görece daha esnek proje kurguları ve çağrıları üstüne birlikte düşünmeye davet ediyor.

EK

OKULDA DAHA İYİ, ÖZGÜR VE GÜVENDE YAŞAM
AİLEDE DAHA İYİ, ÖZGÜR VE GÜVENDE YAŞAM
DİJİTAL DÜNYADA DAHA İYİ, ÖZGÜR VE GÜVENDE YAŞAM

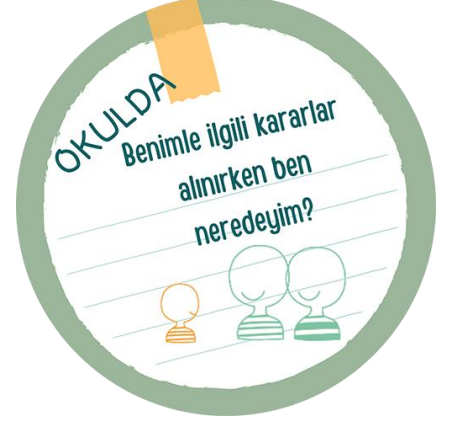

OKULDA DAHA İYİ, ÖZGÜR VE GÜVENDE YAŞAM

“OKUL=DERS” ALGISI İLE MÜCADELE

Kendimizi keşfetmemize destek olun!

- ✓ Sadece ders değil; hayat, eğlence de istiyoruz.
- ✓ Okullarda ders dışında müzik, dans gibi farklı özellikler zaman kaybı olarak görülüyor. “Onlara hiç zaman ayırmamalıyız” gibi. Sadece ders çalışmalıyız.
- ✓ Okul sadece ders olan bir yer. Fikir alışverişi yapıp fikirlerimizi tartışabileceğimiz bir ortam yok.
- ✓ Hobi odası, müzik odası, geziler gibi okulda farklı aktiviteler olmasını isterdim. Sadece dersten ibaret olmasın.
- ✓ Okulda bizi bir birey olarak yetiştirebilecek şeyler anlatılmıyor. Fizik, kimya gibi sadece bilgi veriliyor. “Bu kalem, bu silgi” gibi net şeyler. Mesleğimizi yaparken kullanabileceğimiz becerilere dair bir şey anlatılmıyor.

YÖNETİM ANLAYIŞINI DEĞİŞTİRMEK

Baskı yerine destek, korku-kaygı yerine güvenmek, susmak yerine konuşmak istiyoruz!

- ✓ Okul deyince aklıma kafes geliyor. İçeri girince geri çıkamıyorsunuz. Baskı altında hissediyorum okulda kendimi.
- ✓ Baskı altındayken fikirlerinizi de net olarak söyleyemiyorsunuz. Yeteneklerimiz ortaya çıkmıyor. Düşünmememiz bekleniyor.
- ✓ Okulda öğretmenlerin istedikleri cevapları vermek zorundayız. Ben kendi cevabımı vermek istesem de onlar yanlış kabul ediliyor.
- ✓ Okul içerisinde saygı kavramı abartılıyor. Saygı duyduğumuzu göstermek için her söylenileni yapmamız, kendi fikrimizi hiç söylemememiz gerekiyor.

-
- ✚ Bu kadar her şeyi yasaklamayın! Her şeye yasak koymaya hakkınız yok! Bazen hukuksuz yasaklar bile koyuyorlar.
 - ✚ Okuldaki güvenlik sorunları nedeniyle disiplin gerekiyor tabi. Ama bu disiplin hep beraber olmalı. Mesela müdür okulda sakız çiğnemeyi yasakladı, çünkü kendisi sevmiyormuş. Kararları beraber almalıyız.
 - ✚ Okuldaki öğretmenlerin, müdürün bizimle samimiyet kurmasını isterdim. Koltuğundan kalk, odandan çık ve biraz yanımıza gel! Yüzünüz biraz daha gülebilir.

ÖĞRETMENLERİN BİZİM GÖZÜMÜZDEN BAKMASINI SAĞLAMAK

Dayatmalara, ayrımcılığa, sınır ihlallerine hayır!

- ✚ Okullarda akran zorbalığı çok yaygın ve öğretmenler buna gözlerini yumuyor. Gidip söylediğinde “Sen çocuk musun, neden bana söylüyorsun!” deyip gönderiyorlar. Bunun yerine bize destekçi, yol gösterici olmalarını isterdim. Başından kovan değil. Gözlerini yummamalarını isterdim.
- ✚ Yol gösterin, kıyaslamayın.
- ✚ Ayrımcı konuşmalar çok yaygın. Bunu öğretmenlerin kendileri yapıyor. Komik olmak için sınıfta ayrımcı konuşuyorlar.
- ✚ Okulda kişisel alan bulmak çok zor. Öğretmenler, sınıftakiler gelip senin hayatın hakkında sen istemesen bile bir şey söyleyebiliyorlar. Herkes birbirinin hayatına çok karışıyor.
- ✚ Her öğretmen kendi düşüncesiyle aktarıyor. Kendi ideolojilerini karıştırıyorlar. Okul öğretmenlerin kendi ideolojilerini yayabilecekleri bir yer değil.
- ✚ Öğretmenler bizi puanladığı gibi biz de öğretmenleri puanlamalıyız. Onlar puan verince bizden üstün oluyorlar. Ama onların davranışlarına dair de bizim söyleyeceklerimiz var.

AİLEDE DAHA İYİ, ÖZGÜR VE GÜVENDE YAŞAM

AİLENİN BEKLENTİLERİ VE KORKULARIYLA MÜCADELE

Varlığımızı olduğu gibi kabul edin ve bize güvenin!

- ✔ Toplumsal yargılar ailelerin beklentilerinin bir araya gelmesinden oluşuyor. Kendi beceremedikleri yapamadıkları şeyleri bizim yapmamızı istiyorlar. Eğitimde çok oluyor bu. Okumak istemiş ama okuyamamış. Şimdi bizim kayıtsız şartsız okumamızı istiyor.
- ✔ Aileler bizim iyi bir eğitim almamızı istiyor. Ama düşündüklerini bize yansıtırken durum farklı. Bazen bizi kısıtlıyorlar, bazen de bizi özgür bırakıyorlar.
- ✔ Çocukların yanlışlarını, doğrularını kendisinin bulabilmesi önemli. Çocuğun yapabileceğine ailelerin güvenmesi lazım.
- ✔ Her ailenin ideolojisi farklılaşabiliyor. Bu da bizim yaşadıklarımıza etki ediyor. Mesela ben onlar gibi düşünmüyorum. Benim kendi ideolojim var.
- ✔ Toplumda yaşanan taciz, tecavüz, çocuk istismarı gibi durumlar ailelerin davranışlarını değiştiriyor. Özellikle kız çocuklarına yönelik bir güvencesizlik var. “Şu saatte dışarı çıkmaya hakkın yok.” deniyor, ama erkeklere böyle söylenmiyor.

DEĞİŞİMİ KABUL EDEBİLMEK

Büyüyoruz, değişiyoruz ve sizin zamanınızdakinden farklıyız. Siz de değişime açık olun!

- ✔ Ergenlik ve gençlik kendini keşfetme süreci. Bu süreçte aileyle iyi gitmeyen şeylere de tahammül etmek gerekiyor.
- ✔ Aileyle kurulan ilişki de yaş büyüdükçe değişiyor, çocuk bağımsızlaşıyor. Bu durumda iletişim bozukluğu ortaya çıkabiliyor. Çocuk açısından yalnızlaşma oluyor. Bu durum bizi olumsuz etkiliyor.
- ✔ Benimle ilgili karamsar düşüncelerini değiştirmek isterdim. Deneyimlerin değişebileceğini hatırlatırdım. Nasıl deneyimleyebileceğimin dozunu bildiğimi anlamalarını sağladım.

-
- ✔ Çoğu aile çocuk haklarını uygulamıyor. Biraz eski kafalılık var. Bunun çözümü ailelerin şu anki zamana ayak uydurması.
 - ✔ Bana yol göstermiş olabilirsin. Yine de benim tercihlerime ve isteklerime saygı göstermek zorundasın. Senden farklı olduğunu kabul etmeli, bu nedenle beni yargılamamalıdır.

EŞİT İLİŞKİ KURMAK

Üstümüzde güç kullanmayın; fikirlerimizi, seçimlerimizi dinleyin, anlayın, önemseyin!

- ✔ Aileye karşı olan korkunun aradan çıkması gerekiyor.
- ✔ Aile içi hiyerarşinin azalması gerekiyor.
- ✔ Anne babayla konuşurken rahat olunabilmeli, güven vermeli aile.
- ✔ Çocukların dinlenmesinin önemli olduğunu düşünüyorum çünkü en iyi fikirleri çocuklar veriyorlar.
- ✔ “Bunu yapmak senin için iyi olur mu?” diye, sonrasında da “Bunu yaptık senin için iyi oldu mu?” diye sorulması lazım.
- ✔ Ailenin kurmaya çalıştığı hiyerarşiyi kabullenmemek gerekiyor. Yapmak istediğimiz bir şeyi yapmak için reşit olmayı bekleyemeyiz. Mücadele etmek gerekiyor isteklerimiz için. Ne istediğimizi söylemeliyiz.

DİJİTAL DÜNYADA DAHA İYİ, ÖZGÜR VE GÜVENDE YAŞAM

DİJİTAL DÜNYADA GÜVENLİK SORUNU

Bilinçlenin, gerekli düzenlemeleri yapın ve uygulayın!

- ✔ Verilerin güvenliği ve gizliliğine dikkat edilmeli.
- ✔ Bilgilerin doğru iletilip iletilmediği denetlenmeli. Yanlış bilgiler paylaşmayın. Bilgi kirliliği var.
- ✔ Haberlere yapılan yaş kısıtlaması denetlenmiyor.
- ✔ Bazen konuşurken karşımızdaki kişiyi tanımıyor, bilmiyor oluyoruz. O sebeple dikkatli olmak gerekiyor. Sahte hesaplar olabiliyor. Buralarda güvenliğe dair düzenlemeler yapılmalı çocuklar için. Sosyal medya araçları düzenlenmeli.
- ✔ Sosyal medyayı nasıl kullanacağımız ve korunacağımız konusu hakkında bir rehber olabilir.
- ✔ Bize ait bilgiler bize hiç sormadan paylaşılabilir ve bu siber suçlara girmiyor. Buna dair düzenlemeler yapılmalı.
- ✔ Ebeveynlerin denetlemesi gereken şey verilen bilginin doğru olması; bizi kısıtlamak değil.
- ✔ Yetişkinlerin, ebeveynlerin çocuklara rehberlik etmesi gerekiyor ama sosyal medya kullanımı konusunda ebeveynler bilgisiz. Bilinçlenmeleri gerekiyor.

BİREY OLMAYA İZİN VERMEK

Özel yaşam hakkımıza saygı duyun!

- ✔ Sosyal medyada paylaştığımız şeylerden dolayı yargılanabiliyoruz. Gelen tepkiler yüzünden açıklama yapma ihtiyacı hissediyoruz. Kimse paylaştığı şeylerden dolayı yargılanmamalı. Düşünce özgürlüğü yok.
- ✔ Sosyal medyaya duygusal boşluğumuzu doldurmak için ihtiyaç duyuyoruz.

-
- ✚ Bize ait veriler bize hiç sorulmadan başkalarıyla paylaşılabilir. Fotoğraflarımız bize sorulmadan paylaşılabilir. İzinsiz hiçbir şey paylaşmayın! Özel hayatın gizliliğini koruyun!
 - ✚ Sosyal medyada herkes sadece en iyi halini paylaşıyor. Bunun bizde psikolojik etkileri de oluyor.
 - ✚ Ebeveynlerin çocuklarının telefonlarını karıştırmaları yanlış, ama tamamen yalnız bırakması da olmaz.

DİJİTAL DÜNYADA GENÇLERİN SÖZLERİNE ALAN AÇMAK

Baskı uygulamayın! İçerikleri bize uygun hale getirin!

- ✚ Ebeveynler önce çocukları ekrana alıştırıyor, sonra baskılayıp kullanmalarını engelliyor.
- ✚ KVKK metinleri çok uzun, çocuklara uygun içerikler bilinmiyor. Bu metinler daha kolay okunur hale dönüştürülmüyor.
- ✚ Medya kuruluşlarının yaptığı haberler çocuklar için uygun değil.
- ✚ Aileler çocuklarını dijital ortamda takip etmeli ama baskıcı olmamalı.
- ✚ Üslup çok önemli. Herkes “iyiliğimiz için” yaptığını söylüyor ama hiç çekinmeden sözel bir şiddet kullanıyor. Nefret ediyormuş gibi.
- ✚ Bizi rahat bırakın! Baskı uygulamayın!